

Türkmenisztán

Utolsó frissítés dátuma: 2020.11.12.

Fertőzöttség állapota

Fertőzések száma: 0 (hivatalos adat)

Járványhelyzet állapota:

Az országban hónapok óta egy új típusú tüdőgyulladás szedi áldozatait, külföldről származó hírek szerint több kórház és temető is zsúfolt, jelentősen nőtt a halálozások száma. A WHO delegációja (többszöri halasztás után) július 6-15. között vizsgálta a helyzetet és arra az eredményre jutott, hogy az országban nincs koronavírus, de fokozott megelőző intézkedéseket ajánlott. A türkmén vezetés szerint a légszennyezettség, az Aral-tó kiszáradt medréből származó szálló por növeli a fertőzés lehetőségét. Kötelező a maszk viselése (korábban a tilos volt). Október 15-ig a vendéglátóipari, kereskedelmi, szolgáltató, kulturális és sportvállalkozások tevékenysége korlátozott. Július 21-től zárva van minden piac (az élelmiszerboltokat kivéve), mozi, színház, park, múzeum, fodrászat, fürdő, szanatórium. Ashgabatban az éttermek csak elvitelre szolgálnak ki. Leállították a megyék közötti buszjáratokat, a vasúti forgalmat. Gyógyszer- és maszkhiány van, fokozódik az élelmiszerhiány a liszt-, az étolaj-, a burgonya- és a húsellátásban. A járványos betegségek kezelésének elkerülése 2, ill. 5 év börtönbüntetéssel jár.

Korlátozások és azok (tervezett) feloldási üteme

Lakossági korlátozások

Ashgabatban az éttermek csak elvitelre szolgálnak ki. Október 30-ig meghosszabbították a vasúti közlekedés felfüggesztését. A fővárosi utcai bankautomatákat leszerelték. A határőrségnél és a katonaságnál naponta kétszer testhőmérsékletet mérnek. Bezárták a szanatóriumokat és leállították a megyék közötti buszjáratokat. A börtönökben intézkedéseket hoztak a COVID-járvány megelőzésére. Elvileg lehetséges az ország elhagyása negatív teszteredmény esetén. A külföldiek nem léphetnek az országba (kivétel diplomaták).

Gazdasági korlátozások

Nem hivatalos információk szerint bizonyos termékeknél megtiltották azok nem állami kereskedelemben történő forgalmazását és jegyrendszert vezettek be. Türkmenisztánt 2015 óta valutahiány sújtja, az ország monokulturálisnak tekinthető, a gazdaság teljesítménye nagyban függ a földgáz árának alakulásától. A fentiek miatt sajtóhírek szerint alapvető élelmiszerekből (liszt, cukor) hiányok alakultak ki, különösen a vidéki városokban. A malajziai Petronas olaj- és gázipari társaság és a kínai CNPC energiavállalat fióktelepeit július 23-án karanténba helyezték.

Áruforgalmi, kereskedelmi korlátozások

Nincs adat

Logisztika és szállítmányozás állapota

A nemzetközi határok március óta zárva vannak a személyforgalom előtt. Lezárták az üzbegisztáni, iráni és afganisztáni határokat és a Kaszpi-tengeren a Turkmenbashi kikötőt. Az országba Turkmenbashi, Farab és Garabogaz határátkelőhelyen lehet bejutni, a sofőrök karanténba kerülnek. Október 5-től fokozottabban fertőtlenítik a határon átlépő árukat. Nem engedélyezik humanitárius járatok leszállását sem. A Turkmenistan Airlines és a külföldi légitársaságok türkmén járatai felfüggesztve, legalább október 31-ig.

Szeptember elején türkmén állampolgárokat repatriáltak Belarusból és Oroszországból, a hónap végén pedig Üzbegisztánból és újra Belarusból. Október 9-én és 11-én Münchenbe küldenek türkmén evakuáló járatot, 100, 120 utassal (negatív COVID-19 igazolás szükséges), október 10-én Ukrajnába, szintén ebben az időszakban komppal repatriálnak Azerbajdzsánból.

Gazdasági kilátások

Várható GDP csökkenés:

A Fitch Solutions a globális koronavírus-helyzet és az olaj- és földgázárak összeomlása miatt +1,4%-ra módosította a GDP növekedési előrejelzését (a járvány előtt még +6%-ot becsültek).

Gazdasági mutatók és folyamatok:

A türkmén manat árfolyama 2015. óta 3,5 manat / USD, a fekete árfolyama változó a járvány előtti 16-18 manat/USD sávból felment egészen 23-ig, jelenleg (2020. augusztus eleje) 23,5 manat/USD. Az ország tovább szigorította kötött devizagazdálkodási politikáját, azok, akik USD-ben kapták a fizetésüket (vegyesvállalatok/külföldi vállalatok alkalmazottai) kötelesek azt állami árfolyamon manatban kivenni a bankszámlájukról. Jelek szerint a kormányzat arra készül, hogy az exportáló vállalatok bevételek 100%-t állami árfolyamon váltsák át manatra. A fenti helyzetben gondok lehetnek a külföldi befektetések profitjának repatriálásával, illetve az importigényes műveletek (pl. energetikai berendezések) további működtetésével. A munkaerő mintegy 90%-a az állami szektorban dolgozik. A maradék munkaadók pedig nagyrészt állami megrendelésektől függenek.

Kiemelt ágazatok helyzete

Mezőgazdaság, állattartás: A járvány idején lemondott a Türkmén Gyáriparosok és Vállalkozók Szövetségének elnöke Aleksandr Dadaev. A Szövetség kulcsszerepet kapott a mezőgazdaság privatizálásában. Egyelőre a magyar vállalatok nem jelezték, hogy a korábbiakon túl újabb nehézségeik lennének – a devizakonvertálási problémák miatt erre a közeli jövőben számítani lehet.

Gazdasági válságkezelő intézkedések

A türkmén kormány igyekszik csökkenteni az importfüggőséget, illetve növelni a nyersanyag kitermelést és eladást (földgáz, kőolaj). Textil terén a belső piacon kívánja a jelentősen lecsökkent globális kereslet miatti kiesést pótolni. A járvány hatásainak európai szempontból legnagyobb kérdése, hogy vajon kész lesz-e Türkménisztán rugalmasabb feltételeket biztosítani egy Kaszpi-tengeri gázvezeték építéséhez és ellátásához (pl. PSA-k útján).

Gurbanguly Berdimuhamedov köztársasági elnök április 3-án kérte, hogy készüljön javaslat a KKV szektor hitelezésének bővítésére, továbbá egy lista azon vállalatokról, amelyeknek adókedvezményekre, vagy hiteltörlesztési kedvezményekre van szükségük. Május 20-án kijelentette, hogy a vállalkozóknak további segítségre lesz szükségük, lehetőségként több javaslatot is felvetett: olcsó alapanyagok biztosítása, kedvező banki hitelek, adókedvezmények, exportálási ügymenet könnyítése, belső elszámolások könnyítése. Az állami költségvetést átdolgozzák, a kiadási oldal jelentős csökkentésével tervezve.

Exportpiaci lehetőségek magyar cégek számára

A devizakonvertálási lehetőségek miatt kockázatosnak csak előrefizetéssel tartjuk biztonságosnak a magyar exportot. A türkmén fél nagyon nehezen kommunikál, nem elérhető, így az üzletkötés rendkívül körülményes, az ahhoz szükséges személyes elem, pedig a beutazási tilalom miatt kiesik.

Krízis alatt is importra szorul, megnövekedett kereslet – jelenleg nem lehetséges: le vannak zárva a határok, bizonytalan a szállítás lehetősége.